

Guía Docente				
Datos Identificativos				2014/15
Asignatura (*)	Didáctica da educación para a saúde	Código	652G02041	
Titulación	Grao en Educación Primaria			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	Galego			
Prerrequisitos				
Departamento	Pedagogía e Didáctica			
Coordinación	Bugallo Rodríguez, Ánxela	Correo electrónico	anxela.bugallo@udc.es	
Profesorado	Bugallo Rodríguez, Ánxela	Correo electrónico	anxela.bugallo@udc.es	
Web				
Descrición xeral	<p>Con esta materia preténdese abordar a estreita relación entre a saúde e o coñecemento científico, así como, desenvolver as competencias profesionais dos futuros docentes de Educación Primaria.</p> <p>Trátase de coñecer os contidos básicos de carácter científico sobre o corpo humano e a saúde, identificando os factores que inflúen na súa mellora ou deterioro. Ademais, os coñecementos científicos achegaran argumentos para coñecer a responsabilidade individual e colectiva na adopción de hábitos de vida saudábeis, e para mellorar a toma de decisións sobre temas relativos ao noso corpo e ao medio no que nos desenvolvemos.</p> <p>Tamén se traballará no papel que debe xogar a escola no desenvolvemento deses hábitos saudábeis e na xeración de actitudes positivas cara a súa inclusión na Educación Primaria, valorando a importancia deste tema na formación integral dos escolares.</p> <p>Finalmente, pularase pola reflexión e o debate sobre as ideas, crenzas, hábitos e conductas relativas á saúde, tanto a nivel persoal como comunitario para, así, consolidar e comprender a base científica das máis saudábeis e rexeitar as que inflúen negativamente na saúde. Desenvolveremos actividades basadas no traballo autónomo e en equipo, co obxectivo de potenciar os procesos de metacognición, a aprendizaxe entre iguais e o traballo cooperativo.</p>			

Competencias da titulación	
Código	Competencias da titulación
A1	Comprender os procesos de aprendizaxe relativos ao período de 6-12, no contexto familiar, social e escolar.
A2	Coñecer as características destes estudantes, así como as características dos seus contextos motivacionais e sociais.
A4	Identificar dificultades de aprendizaxe, informais e colaborar no seu tratamento.
A5	Coñecer as propostas e desenvolvementos actuais baseado na aprendizaxe de competencias.
A6	Identificar e planificar a resolución de situacións educativas que afectan a estudantes con diferentes capacidades e distintos ritmos de aprendizaxe.
A7	Analizar e comprender os procesos educativos na aula e fóra de ela relativos ao período 6-12.
A14	Promover accións de educación en valores orientadas á preparación dunha cidadanía activa e democrática.
A16	Deseñar, planificar e avaliar a actividade docente e a aprendizaxe na aula.
A17	Coñecer e aplicar experiencias innovadoras en educación primaria.
A22	Relacionar a educación co medio, e cooperar coas familias e a comunidade.
A23	Analizar e incorporar de forma crítica as cuestións máis relevantes da sociedade actual que afectan á educación familiar e escolar: impacto social e educativo das linguaxes audiovisuais e das pantallas; cambios nas relacións de xénero e interxeracionais; multiculturalidade e interculturalidade; discriminación e inclusión social e desenvolvemento sustentable.
A25	Comprender os principios básicos e as leis fundamentais das ciencias experimentais (Física, Química, Bioloxía e Xeoloxía).
A26	Coñecer o currículo escolar destas ciencias.
A27	Formular e resolver problemas asociados coas ciencias á vida cotiá.
A28	Valorar as ciencias como un feito cultural.

A29	Recoñecer a mutua influencia entre ciencia, sociedade e desenvolvemento tecnolóxico, así como as condutas cidadás pertinentes, para procurar un futuro sustentable.
B3	Aplicar un pensamento crítico, lóxico e creativo.
B4	Traballar de forma autónoma con iniciativa.
B6	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán e como profesional.
B8	Capacidade para elaborar discursos coherentes e organizados lóxicamente.
B9	Capacidade para expoñer as ideas elaboradas, de forma oral e na escrita.
B12	Capacidade de selección, de análise, de avaliación e de utilización de distintos recursos na rede e multimedia.
B15	Capacidade para utilizar diversas fontes de información, seleccionar, analizar, sintetizar e extraer ideas importantes e xestionar a información.
B16	Capacidade crítica e creativa na análise, planificación e realización de tarefas, como froito dun pensamento flexible e diverxente.
B17	Capacidade de análise e de autoavaliación tanto do propio traballo como do traballo en grupo.
B19	Capacidade de adaptarse a novas situacións nunha sociedade cambiante e plural.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Competencias de materia (Resultados de aprendizaxe)	Competencias da titulación		
Coñecer e valorar a evolución científica e tecnolóxica no coñecemento do funcionamento do corpo humano e o estudo da saúde	A26 A28 A29	B8 B9 B17	C1 C6
Ser capaz de coñecer as bases científicas que explican os comportamentos saudábeis, potenciando nos estudantes unha actitude crítica e responsábel fronte a hábitos non saudábeis.	A14 A23 A25 A27	B3 B6 B15	C3 C7 C8
Coñecer e valorar os factores persoais e socio-ambientais que inflúen na saúde do ser humano, comprendendo a relación entre a nosa especie e o medio no que habita, e a importancia das decisións tomadas sobre nós mesmos e o noso ambiente.	A14 A22 A23 A29	B3 B6 B8 B12	C4 C6 C8
Elaborar propostas didácticas que promovan o coñecemento sobre a saúde e o desenvolvemento de hábitos saudábeis, empregando unha metodoloxía científica.	A1 A2 A4 A5 A6 A7 A16 A17	B4 B16 B17 B19	C1 C3

Contidos	
Temas	Subtemas

-O corpo humano: Determinación do contido escolar dende a perspectiva sistémica.	- A perspectiva sistémica: estrutura e funcionamento de forma integrada do corpo humano. - Os coñecementos biolóxicos fundamentais para o ensino de corpo humano e o mantemento da saúde na educación primaria.
- O ser humano e a saúde.	- Concepto de saúde. - Factores individuais determinantes da saúde: Bioloxía humana (Inmunidade)
- Desenvolvemento de hábitos saudábeis. Prevención.	- A prevención. Vacinas e hábitos saudábeis. - Doenzas víricas e bacterianas. Cartilla de vacinación. - Bases científicas da cualificación de hábito saudábel. - Estilos de vida saudábeis e non saudábeis. Hixiene e saúde. Alimentación e saúde.
- Factores ambientais e sociais que inflúen na saúde.	- A saúde e o medio ambiente. - Factores macrosociais que inflúen na saúde.
- Deseño de estratexias e actividades para promover a saúde na aula	- Modelos, estratexias, tipos de actividades, recursos e avaliación na Educación para a Saúde - Exemplos de análises científicas e didácticas de núcleos temáticos.

Planificación			
Metodoloxías / probas	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Presentación oral	3	15	18
Lecturas	2	4	6
Aprendizaxe colaborativa	3	6	9
Traballos tutelados	3	30	33
Proba mixta	2	30	32
Sesión maxistral	13	0	13
Atención personalizada	1.5	0	1.5

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Presentación oral	Exposición oral de los trabajos realizados individualmente
Lecturas	Lecturas obrigadas e/ou voluntarias de libros e artigos
Aprendizaxe colaborativa	Conxunto de procedementos de ensino-aprendizaxe orientados de forma presencial con soporte de tecnoloxías da información e da comunicación, baseados na organización da clase en pequenos grupos nos que o alumnado traballa conxuntamente na resolución de tarefas asignadas polo profesorado para optimizar a súa propia aprendizaxe colaborar na do resto de membros do grupo.
Traballos tutelados	Metodoloxía que pretende promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes a nivel individual, baixo a tutela do profesor, en escenarios variados.
Proba mixta	Proba escrita que integra preguntas abertas de semidesenvolvemento sobre os contidos da materia
Sesión maxistral	Exposición oral con apoio de material audiovisual e enunciando cuestións que promovan a participación do alumnado e faciliten a aprendizaxe

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición

Traballos tutelados	Asistencia a titorías para explicar o traballo a realizar, orientar sobre a documentación e bibliografía e coñecer as pautas para a súa exposición oral.
---------------------	--

Avaliación		
Metodoloxías	Descrición	Cualificación
Proba mixta	Valoraranse os resultados obtidos nunha proba escrita que integrará preguntas abertas de semidesenvolvemento. A súa realización é obrigatoria só para os estudantes non presenciais e para superala cómpre acadar o 50% da calificación indicada.	50
Traballos tutelados	Valorarase a adquisición de habilidades e destrezas asociadas a este tipo de metodoloxía que pretende promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes a nivel individual. A súa realización é obrigatoria e para superala cómpre acadar o 50% da calificación indicada.	25
Presentación oral	Valorarase a exposición oral realizada con axuda das TIC do traballo titelado elaborado. A súa realización é obrigatoria e para superala cómpre acadar o 50% da calificación indicada.	10
Aprendizaxe colaborativa	Valorarase a participación nas tarefas realizadas na aula e a elaboración de material que trate a análise e interpretación das situacións obxecto de estudo. A súa realización é obrigatoria e para superala cómpre chegar ao 50% da calificación indicada e entregar as tarefas nas datas indicadas.	15
Outros		

Observacións avaliación

Nota. No caso de que non se asista ao 80% das sesións, o alumno/a terá obrigatoriedade de realizar, ademais da proba mixta e dos traballos tutelados, unha proba de análise e interpretación das situacións obxecto de estudo.

Fontes de información

<p>Bibliografía básica</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ituarte, Mª Angeles (2006).). Hablemos de sexualidad con los niños.. Eduforma. Sevilla. - Agencia Española de Seguridad Alimentaria y Nutrición (AESAN) (2010).). La alimentación de tus niños y niñas. Nutrición saludable de la infancia a la adolescencia. Madrid, Ministerio de Sanidad, Política Social e Igualdad. - Varios Autores (1996). : Educación para la Salud. . Alambique, 9 - Varios Autores (1992). A experiencia de educar para a saúde na escola. . Santiago. Xunta de Galicia. Tórculo. - Ramos García, J. (2008). Algunas teorías del alumnado sobre distintos aspectos del cuerpo humano. Implicaciones didácticas. . Alambique, 58, pp. 89-106. - Cubero, J.; Cañada, F.; Costillo, E.; Calderón, M.A.; Ruiz, C. (2012). Análisis de concepciones alternativas, en libros de texto para los conceptos de Aparato y Sistema en Anatomía y Fisiología.. I Simposio Internacional de Enseñanza de las Ciencias (I SIEC2012), Vigo, 11-16 de xuño de 2012 - García-Camba, E. (2001). Avances en trastornos de la conducta alimentaria. Anorexia nerviosa, bulimia nerviosa, obesidad. . Masson. Barcelona. - Consellería de Sanidade. Dirección Xeral de Consumo (1989). Cuadernos de consumo. Nutrición e Consumo. . Santiago, Xunta de Galicia. - Rodríguez Tadeo, L. (2010). Educación para la salud. . Universidad de Las Palmas de Gran Canaria. Las Palmas de gran Canaria. - Nieda, J. (1992). Educación para la salud. Educación sexual. . MEC. Madrid. - Sáinz y otros. (2002). Educación para la salud: la alimentación y la nutrición en la edad escolar. . Publicaciones CEAPA. Madrid - Cañal, P. (2008). El cuerpo humano: una perspectiva sistémica. . Alambique, 58, pp. 8-22. - Bugallo Rodríguez, A. (1999). El Domus. Un museo sobre el ser humano. . Alambique; vol. 9, pp. 142-143 - Mellado, V. (2011). Formación del profesorado de ciencias y buenas prácticas: el lugar de la innovación y la investigación didáctica. en Cañal, P. (coord.). Biología y Geología. Complementos de formación disciplinar. Barcelona, Graó. - Vaquero, P. (2008). Genética, Nutrición y Enfermedad. . Madrid, Instituto Tomás Pascual Sanz-Consejo Superior de Investigaciones Científicas. - Curtis, H. y Barnes, N.S. (1993). Invitación a la Biología. . Médica Panamérica. Madrid. - Pujol, R.M. (1996). La formación del consumidor en la escuela. . ICE. Horsori. Barcelona. - Núñez, F., Banet, E. (1996). Modelos conceptuales sobre las relaciones entre digestión, respiración y circulación. . Enseñanza de las Ciencias, 14(3), pp.261-278. - Tamayo Alzate, O.E.; Orrego Cardozo, M.; López Rúa, A.M. (2012). Modelos de inmunología en estudiantes universitarios. . I Simposio Internacional de Enseñanza de las Ciencias (I SIEC2012), Vigo, 11-16 de xuño de 2012. - Del Carmen, L. (2000). Nuestro cuerpo: ese gran desconocido. . Aula de Innovación Educativa, 92, pp. 6-8. - Banet, E. (2008). Obstáculos y alternativas para que los estudiantes de secundaria comprendan los procesos de nutrición humana. Alambique, nº 58, pp. 34-55. - Pujol, R.M., Bonil, J. (2008). Rompiendo compartimentos: ¿cómo hace tu cuerpo para que el calcio le ayude a crecer?. Alambique, 58, pp. 23-33. - Bugallo Rodríguez, A. (1996). ¿Por qué copiamos-la realidad? A colección de figuras clásicas.. Boletín das Ciencias; vol. 27, pp. 41-44. - Cañal, P. (2011). ¿Qué enseñar sobre el cerebro y la coordinación nerviosa?. Alambique, 68, pp. 42-59.
<p>Bibliografía complementaria</p>	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario
Observacións

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías